Ч. 244. Львів, Середа дня 30 жовтня (12. падолиста) 1902. Річник VI.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Архиєрейскі посланія ВПр. Митрополита.

(Дальше*).

В другім посланію про канонїчну візитацию є вельми замітний і важний уступ про товариске житє клиру, взаїмне порозумінє, солїдарність і братню любов. Се річ зовсїм зрозуміла, що архипастир Рускої Церкви прикладає велику вагу і з великим притиском вказує на товариске пожитє, солїдарність і братню любов поміж духовеньством, бо деж можна би в більшій мірі сего вимагати і сего сподївати ся, як не поміж тими, що мають поступати після Христового закона, в дусї божественного Спасителя, котрий на хрестї розпятий учив любити ворогів і їм прощати. І задля того посланіє висловлює надію, що »роздори партийні і полїтичні, котрі суть нещастєм нашої суспільности, не знайдуть в тім солїдарнім тїлї приступу, хиба о стілько, о скілько будуть сьвященики відступати від духа Христового«.

ВПр. Митрополит одначе не вказує жерела, не вказує дїйсної причини сего лиха, а здаєть ся добачати сего єдино в сїй обставинї, що »наші часописи і провідники народа радо віддають ся під провід студентів і покірно признають повагу їх авторитету«. При тім з канонїчних візитаций черпає митрополит запевненє, що ріжниця поглядів на сьвітскі справи не може дїлити сьвящеників до того степеня, щоби затрачувала ся сердечність пожитя поміж ними, і що загал духовеньства є згідним в тім взглядї і цїлком солїдарним з митрополитом.

Було-б се гарно, наколиб так було в дїйсности. Тимчасом істория національного розвитку руского народу в Галичинї показує зовсїм що иншого і на се маємо безлїч доказів, які можна ствердити навіть іменами. Здавало би ся на основі виводів посланія, що як-раз москвофільский табор сприяє і пособляє сему духови солїдарности між духовеньством, бо-ж як-раз дневники сего табору накидають ся мокрим рядном на пайдократів, а недавно москвофільска молодїж на своїх зборах, демонстративно ухвалила резолюцию, що провід полїтичних справ полишає старшим, значить, признає авторитет старших. Однак несхитні факти як-раз стають певним доказом, що іменно з сего табору, котрий так радо прикриває себе покришкою правовірности, льояльности для авторитету старших, віє духом розєднюваня рускої суспільности, духом заколоту, щоби в каламутній водї для москвофільскої ідеї ловити рибку. Сеж відома річ, що пок. Маркіян Шашкевич, перший апостол народної рускої ідеї в Галичинї, палав Христовим духом, єго всї писаня були переняті любовю для своєї церкви, своєї народности, своєї рідної мови і перенятий тим духом клав він кріпкі підвалини під храм наших народних відродин. А хтож вніс роздор в руску суспільність, як не московска Поґодиньска кольонїя, яка почала на ниві управлюваній так ревно пок. Маркіяном, сїяти кукіль, плекати бурян, проповідувати відступство від рідної рускої мови і народности, щоби відтак руский нарід, відцуравши ся своєї мови і руско-католицкої Церкви, потонув в московскім морі?! І ся робота, почата Поґодиньскою кольонїєю, що перевела в табор відступників від руско-католицкої Церкви і рускої народности Якова Головацкого, Маркила Попеля, Цибика, Дячана, Наумовича і т. д. і т. д., веде ся і до нинїшного дня з подвійною-потрійною ревностию, пособлювана не лише благотворітельним комітетом і всякими иньшими заграничними силами, але також на превеликий жаль многими членами гр.-кат. консисторий (від десятків лїт до нинї), многими деканами, сьвящениками, катехитами і т. д. Се жаль говорити, але хто хоче лїчити недугу, мусить пізнати єї жерело, єї причини і лїчити єї не заліплюванєм плястрами, не поверховно, але із внутр усунути причини сеї недуги. Ми не вагаємо ся сего писати явно, на доказ, що не лякаємо ся сьміло сказати щирої хоч гіркої правди в очи, що не лякаємо ся напастий, з якими накине ся за се наша москвофільска кліка. А не вагаємо ся сего сьміло сказати, позаяк маємо на се несхитні докази і могли-б поіменно назвати тих, що раком розточують руску суспільність.

Хтож, як не головний орґан московскої кліки в Галичинї в найогидливійший спосіб поневіряв пок. кардинала-митрополита Сембратовича за се, що він народну руску мову впровадив в молитовник, що вимагав проповідуваня в народній мові, що мав ту відвагу явно і рішучо виступити в соймі проти москвофілів і сказати їм щирі слова: для таких тут нема місця, (бо для них місце там, де опинив ся Цибик, Попель Маркил, Наумович et comp.). І сей орґан московскої аґенциї, котрий дістає прямі інформациї з руско-кат. консисториї, і нинї не перестає ворушити в могилї зложених костий сего мужа, котрий для руско-народної справи приніс стілько жертв, як доси нї один архипастир руско-кат. Церкви.

Сумно буде записано в історії рускої Церкви напасть, якої допустили ся підущувані москвофільскі студенти тим орґаном, що тепер такими медоточивими словами промовляв за авторитетом і з таким фарисейством обурював ся на пайдократів. Або кому не остала в тямцї демонстративна неприява москвофільских сьвящеників при вїздї пок. кардинала-митрополита до Львова?! Се було лише плодом сего посїву, сего куколю москвофільскої ненависти і злости, який засїває ся на рідній нашій ниві від десятків лїт і який зростив обильний бурян і серед руского духовеньства.

(Дальше буде).

*) Див. Ч. 231. Задля нагромадженя богатого материялу з ради державної були ми преневолені перервати сї наші замітки, котрі тепер дальше подаємо. *Ред.*

Хлїборобский страйк в державній радї.

Промова пос. Брайтера.

(В скороченю).

(Дальше).

Опісля бесїдник переходить до податкового гнету.

Що-до ґрунтового податку — каже — треба зазначити, що селянин платить два, три і чотири рази більше податку, нїж дїдич, так що він властиво платить більшу часть податку за дїдича. І так пр. в Яричеві старім мають двори 1264 гектарів землї, а громада 697; двори платять ґрунтового податку 3943·82 К, а громада 5636·58 К! В Ляшках королївских, перемишляньского повіта, має дїдич майже цїлком такий самий обшар землї як громада; дїдич платить 900 К, громада 2800 К. І так є майже всюди.

Бесїдник вказує на знане у нас впрочім обдовженє селяньских ґрунтів, котре від 1870 р. зростає в застрашаючій скорости, так що тепер можна єго цїнити на яких 200 мілїонів зр. Так само застрашуючо росте з року на рік число примусових лїцитаций селяньских господарств. Гнет і несправедливости зазнає селянин від властий і від всїх, з ким лише стикає ся, тому лише незвичайною покірностию нашого селянина дасть ся пояснити, що він не схопив ся вже давно до кровавої революциї. Чиж при такім станї річий треба було аж якого завзиву до страйку? Досить уже довго натерпів ся хлоп, поки рішив ся на страйк, на той перший і найпростїйший спосіб самооборони, знаний єму від давна з того, що чує рік в рік про страйки за кордоном?

Що-до поведеня дїдичів і властий то зараз від початку підняли дїдичі небувалий крик, мов той злодїй, що утїкаючи кричить: »Ловіть! ловіть!« Нїчого не залишили, щоби показати себе жертвами каригідної аґітациї. Бігали від старости до старости, до намісника за помочию. А коли селяни були цїлком спокійні, почали їх найпоганїйшими способами дразнити, щоби штучно викликати розрухи. В Гаях коло Львова сторонних робітників гощено і повно перед очима страйкуючих до бучі, аби могли наступити арештованя і судові кари. За те, що хлоп не хотїв дальше робити за дармо на паньских ланах, заляно майже цїлу східну Галичину військом, і то Мадярами, бо до свого війска, до синів краю, не мали довіря анї військова власть анї цивільна. А Мадяри були справдї страшною карою для селян: що лише можна було взяти, всьо крали і грабили, наче в завойованім краю. Спроваджено сотки жандармів з західної Галичини; всїляким урядникам повірено службу безпеченьства нїбито для удержаня спокою, хоч всюди панував спокій. Заведено правдивий стан виїмковий і допускано ся неімовірних насильств, лише щоби селян налякати і до роботи змусити. Всї галицкі власти, ба навіть і судівництво, що то завсїгди вирокує іменем цїсаря, пішли на службу шляхтичів.

Комісарі взивали по 10 або й більше відпоручників селян до двора, нїбито для переговорів: а коли люди являли ся у дворі, увязнювали їх жандарми і закованих гнали милями до суду, де їх на цїлі місяцї замикано в слїдстві. Межи тими людьми бували й такі, що зовсїм

не мішали ся до страйку. Питаю-ж ся: в котрій культурній державі позволила би собі власть таких лайдацтв? Хто тим бідним невинним людям нагородить їх кривду? Коли Ви, пане президенте міністрів, не покараєте ті лайдацтва, то заслугуєте хиба, щоби Вас на рівні мати з тими людьми, що їх допускали ся! В Журавниках львівского повіта і в Сухорічу, хоч панував повний спокій, казав комісар Єловіцкий мн жество людий арештувати. Коли они указували на свою невинність, то він казав, що умисно велить їх арештуваги, бо они вибрали собі послом редактора Брайтера. Але такий Єловіцкий має велику протекцию! Він є права рука львівского старости п. Франца, а сей знов є шваґром міністра-родака п. Пєнтака. В теребовельскім повіті в Кобиловолоках також було цілком спокійно. Приїхав повітовий секретар Віснянський і велїв жандармам призвати до двора страйкуючих парібків двірских. Державець спитав парібків, чому они страйкують. Парібки познимали капелюхи і кажуть: »Бо платня за мала; не можемо з неї вижити«. Але двох парібків не зняло капелюхів. До них приступив жандарм і дав одному і другому в лице. Той сам секретар таку давав науку одному громадскому десятникови: »Як здиблеш кого із страйкового комітету: то бий буком. На те сказав десятник. »Ба, то мене суд покарає!« — »Не бій ся — каже секретар — тілько так бий, щоби нїхто не видів!« До села Базару прийшло війско. Люди, що рідко коли бачать війско, з цікавости поставали юрбами на улици. Тоді повітовий комісар велїв війску арештувати їх. Люди повтїкали до церкви. Але війско на розказ комісаря впало до церкви і вигнало відтам людий, а при дверях арештували їх жовнїрі і жандарми. Коли би таке зробили турецкі башибожуки, то не дивно би було, але се зробили ц. к. австрийскі жовнїри на розказ ц. к. урядника! В бережаньскім повіті в Мечищові державець підвисшив робітникам платню о 10 кр. Зараз на другий день дістав візванє до староства, а староста напав на него словами: »Як Ви сьмієте щось такого рорити? Ви-ж тим руйнуєте дідичів в повіті!« То підвисшенє платнї робітникам о 10 кр. зруйнує шляхтича, але в карти програвати мілїони приносить єму лише честь!

(Конець буде).

З полїтичного поля.

Вшехпольска тромтадрация завертає потрохи. Єї »муж доби« проф. Ґломбіньский чув себе спонуканим на чільнім місци »Słow-a polsk-ого« заявити, навязуючи до замітів N. Reform-и і Kurjer-a lwowsk-ого, що в своїй бесїдї при страйковій дебатї в державній радї він не виступав против цїлого руского народа, але против руских радикалів і тої части молодїжи, яка устроїла сецесию та аґітувала за страйками. Очивидно, що того в згаданій бесїдї нема і проф. Ґломбіньский придумує тепер post festum ті застереженя, а впрочім они і так не мають жадного значіня, бо як весь руский загал підпер змаганя цїлого руского студентства в справі унїверситету, так і весь руский загал і всї єго часописи в справі страйків були одної думки: що раз вже треба зробити конець нечуваному визискови нашого хлопа і розбити сей перстень, який затиснули довкола єго шиї всї розпоряджаючі властию чинники. Нї, Ґломбіньский не лаяв радикалів між Русинами, лише всїх Русинів лаяв радикалами. Впрочім не поминемо тих цьвіток польского шовінїзму з єго мови, розсиланої десятками тисячів в окремих відбитках польских дневників, подати докладнїйше нашим читачам.

Про парляментарне положенє доносять з Відня, що заносить ся на зближенє межи Нїмцями а Чехами, але в першій лїнїї против теперішного керманича кабінету, який не сповнив надїй обох сторін, покладаних на него. Тому то і ситуацию уважають вельми напруженою. Др. Кербер відбув онодї довірочну конференцию з запрошеними до себе визначнїйшими членами польского Кола. Уважали се познакою, що президент міністрів хоче забезпечити собі плечі зі сторони Поляків на случай якоїсь несподїванки з ческо нїмецкої сторони. Привязувані до такої ситуациї надії Поляків якось не сповнили ся, бо поінформований в дотичних кругах віденьский кореспондент Słow-a polsk-ого доносить, що конференция мала чисто інформацийну цїху, що др Кербер був дуже здержаний супротив польских домагань і навіть не зробив жадних обіцянок, заслонюючи ся при ріжних квестиях тим, що они належать до ресортових міністрів. Також мав там заявити др. Кербер, що готов уступити, колиб виявила ся можливість утвореня парляментарної більшости та опертого на нїй коалїцийного кабінету. Те саме — запевнював президент кабінету — він заявив цїсареви на послїднїй авдиенциї.

Пора відновити передплату!

Новинки.

— **Календар**. В середу: гр.-кат. Зиновія і Зиновії; рим. кат. Куниберта. — В четвер: гр.-кат. Стахія, Наркиса; рим.-кат. Станислава.

— **З Бродів** якийсь кацапский підбрехач »Ґалїчанїна« замістив в нїм довжезну дописъ, де накидує ся з нечуваною злобою на весь народний табор і поодиноких людий. Як причину переданя фондациї о. Ефиновича в руки кацапів, подає дописуватель, що »о. Ефинович, видячи, як брутально обійшлись пайдократи-академики зі своїми товаришами із русско-народної партиї при сецесиї (!) із унїверситета; видячи, що в Броди приходять такі люди, як недошлий професор (!) недошлого »русько-українського« унїверситета (!), котрі публично голосять, що: »волить з злодїйом за одним столом сидїти, як з кацапом«; научений опитом на дївочім воспиталищі в Перемишлї (!), де сепаратисти взяли в свої руки учреждений нашими патріотами: бл. п. Юзичиньским, Лукашевским і иншими інститут; опасаясь, щоби і ним основана бурса не пішла путем безвірія і социялїзма (!), як многі »украинскіи« бурси (!!) — рішив свою фондацию піддати під управленіє Общества ім. Качковского, в котрого девизї виписані слова: »молись, учись«... бери рублї і зраджуй свій народ — забув додати дописуватель... Дальше нападає на д-ра Щурата і о. Туркевича, що »нищать кацапів в ґімназиї, а на адресу »пайдократів« себто ґімназиястів виписує цїлий акт обжалованя, що сьміли виступити против »завзятущого кацапа« проф. Кустиновича, якого шкільна рада в нагороду за єго обиджаючі руско-українські почутя, ідіотичні енунциациї, полишила дальше при брідскій ґімназиї, на велику радість кацапів та заіменувала ще і дійсним професором. Дальше оповідає історию сецесиї Українців з »Русскої Бесїди« та заложеня »Основи«, розуміє ся на свій кацапский спосіб, та накидує ся при тім найбільше на голову нового товариства о. Туркевича, якому робить докір, що наразив »Бесїду« на 1400 К страти (!), дорадивши видїлови, як бувший заступник голови давного, спільного товариства, купити пянїно за 700 К і поставити кругольню за 700 К. Ось які то заміти і претенсиї зі сторони кацапских геростратів повстають із всяких консолїдаций та спільностий! Відтак доносить, що Українцї засновали вже бурсу, в якій поміщено 10 питомцїв, скорше чим в фондациї о. Ефиновича, розпоряджуючій двома домами. Вкінци робить дописуватель закид місцевому парохови о. Долиньскому, що не явив ся на »балю«, устроєнім звісним москвофільским заушником, міщанином Д. Шустом, та осуджує єго як чоловіка за мягкого, який не може оперти ся пайдократам (!) і позволив сьпівати в своїм домі »Не пора« і »Ще не вмерла«. Ся цїла дописъ сьвідчить лише про те, якою грубою верствою наросла з давен-давна москвофільска плїснь в Брідщинї та яка трудна і незавидна борба з кацапством тяжить на плечах наших виднїйших людий в Бродах і околицї. Однак цїлий тон і зміст дописи доказує також, що наступило там радикальне тріпанє і шкідливі кацапскі молї мусять вилїтати на голову з килимів нашої народної хати, які они від лїт нищили.

— **З товариств**. Засїданє історично-фільософічної секциї Наукового Товариства ім. Шевченка буде дня 12. падолиста, в середу, о 5. г. пополудни з таким порядком: 1) Др. С. Дністряньский: Австрийске право облїґацийне, II. 2) Г. Зацерковний: Причинки до правничої термінольоґії. 3) Біжучі справи.

— **Хлїборобскі страйки перед судом**. Перед звичайним трибуналом краєвого карного суду у Львові відбула ся 7. падолиста розправа проти Петра Орлевича, обжалованого о злочин публично насильства з §. 98. б) з. к. Після акту обжалованя розпочав Петро Орлевич 30. червня с. р. суперечку з Іваном Кравцем, що ішов з трема своїми спільниками косити паньску сїножать. Серед суперечки грозив Орлевич Кравцеви, що як буде косити на паньскій сїножати, то так єго зібє, що більше не візьме хлїба в рот. Ся погроза могла — як твердить акт обжалованя — збудити у загроженого оправдану обаву, бо з того, що грозьби не виконано, ще не виходить, що можна було уважати єї за жарт. Обжалований боронив ся тим, що Кравець взивав єго попередного дня, щоби зігнав єго і спільників з паньскої сїножати і вислав навіть до него з таким візванєм свого післанця Стефана Стасика.

По переведеній розправі увільнив трибунал обжалованого від вини і кари. Боронив адв. др. Кость Левицкий. — Годить ся замітити, що проти Петра Орлевича перепроваджувано за наведений чин ще 22. липня с. р. розправу перед судом пов. в Бібрцї, закидаючи єму переступ з §. 3. зак. коалїц. Розправу відрочено на 18. серпня задля неявленя двох сьвідків. На поновній розправі, 18. серпня доглянув ся функціонар прокураториї ц. к. секретар староства п. Вечорек в поступку обжалованого знамен злочину публичного насильства з §. 98. б. з. к. і на єго внесенє рішено відступити акти ц. к. прокураториї державній у Львові. Та результат розправи у Львові випав якось проти сердечних інтенций п. секретаря Вечорка.

— **Конфіската**. Державна прокураторня сконфіскувала брошуру п. з. »Що далїй робити?« написану п. Семеном Вітиком в формі відозви в справі хлїборобского страйку.

— **Вирок за „є“**. З Перемишля доносять до »Naprzod-у«: Двом резервістам, що відозвали ся на контрольнім зібраню словом »є« замість »hier«, відчитано в перемискій вязницї ґарнїзоновій отсей вирок: »Дня 25. жовтня 1902. року резервіст Василь Федачиньский і резервіст Гнат Гафіто зістали засуджені за те, що дня 11. жовтня с. р. в Перемишли на річнім контрольнім зібраню допустили ся злочину непослуху, бо при виголошенім розказї та поіменнім викликуваню замість словом »hier« зголосили ся словом »є«, чим допустили ся злочину з §§. 156, 99 і 127. війск. карн. зак., за що при почисленю без їх вини через 13 днїв треваючого слїдства, мають відсидїти ще по 8 днїв строгого ґарнїзонового арешту, заостреного дворазовим постом і твердою постелию в протягу кари«.

— **З Надвірняньского** пишуть нам: Іменем учителїв-Русинів надвірняньского округа прошу о ласкаве поміщенє в »Руслані« отсеї дописї, котрою виказано, що у нас іноді обиджуєсь людей, не даючи притім спромоги покривдженим забрати голос, щоби річ спростувати і справу пояснити.

В числї 212. »Дїла« а саме в новинцї: »Ще про ks. inspektora« — представлено, немовби в надвірняньскім окрузї учителям Русинам не дозволяв інспектор о. Абрисовский промовляти рідною мовою, відтак, що звіт з еляборатів виготовлений по руски відкинено, немовби отже звіту руского не було, а також немов би о. Абрисовский »анї словом не обізвав ся по руски« і т. и.

Представителї учительства тутешного руского три рази просили Редакцию »Дїла« о поміщенє спростованя дописї, що їх обиджала, однак на жаль, надармо.

Спростованє обнимало:

1. Русини учителї і учительки всї крім одного на конференциї окр. сегорічній промовляли по руски, навіть кількох товаришів Поляків обізвалось (короткими замітками) по руски.

2. Інспектор о. Абрисовский не то щоб недозволяв говорити Русинам рідною мовою, а навпаки сам говорив по руски, особливо при першім звітї (про се низше).

3. Товариш Василь Витвицкий предложив звіт з еляборатів про господарство сїльске, припоручений о. Абрисовским, по руски, а видїл конференцийний порішив, що сам справоздавець має се відчитати на засїданю повної конференциї. Противно справозданє товаришки Марії Фолюсевич з еляборатів учительства самого міста Надвірної, виладжене також по руски і по руски відчитане, поручив видїл на »plenum« конференциї відчитати по польски, позаяк о. Абрисовский заявив, що се:

а) еляборати із шкіл з польским язиком викладовим,

б) мабуть всї еляборати польскі,

в) найважнїйше, що лиш два суть звіти: тож один руский, другий польский.

Тов-а Фолюсевичівна піднялась до рішеня видїлу примінити ся. Дописуватель обовязуєсь перевести доказ правди всього тут поданого і покликуєсь на сьвідоцтво всїх присутних на конференциї.

Василь Витвицкий,
управ. учитель в Гаврилївцї.

— **Дефравдациї**. Городок коло Львова не остав позаду инших міст. Дефравдували у Львові, Відні, Празї, Пештї і т. д. — здефравдували і в Городку. Як звідтам доносять, викрито в міскій касї брак 5.000 К. В наслїдок сего увязнено контрольора каси.

В броварі в Польній (Чехи) здефравдував бухгальтер Реріст 70.000 К. Дефравдацию викрито, а бугальтера увязнено.

— **Личні вісти**. Дня 18. с. м. о 11. год. рано відбуде ся в Успеньскій церкві у Львові вінчанє п. Александра Квасиюка, укінченого богослова з панною Галею Коломийцївною. — Вінчанє п. Михайла Танячкевича, укінченого богослова, з панною Анною Левицкою відбула ся дня 11. с. м. в Стриганцях коло Єзуполя.

— **Адвокат др. Володимир Охримович**, бувший редактор »Діла« отворив адвокатску канцелярию в Заліщиках.

— **Фреквенция учеників в галицких середних школах** в сїм роцї шкільнім представляє ся після справоздань надісланих до ради шкільної краєвої, ось як: До ґімназиї ходить учеників: В Бохни 621, в Бродах 544, в Бережанах 648, в Бучачи 510, в Хирові 313, в Дембици 211, в Дрогобичи 541, в Ярославі 627, в Яслї 713, в Коломиї (до польскої ґімназиї) 559, до рускої 435, в Кракові (св. Анни) 634, в Кракові (св. Яцка) 712, III. в Кракові 712, IV. в Кракові 424, у Львові (до рускої ґімназиї) 752, у Львові (до нїмецкої ґімн.) 465, Франц Йосифа у Львові 850, IV. у Львові 1017, V. у Львові 597, VI. у Львові 420, в Новім Санчи 811, в Подґуржи 542, I. в Перемишли 770, II. в Перемишли 518, в Ряшеві 1042, в Самборі 607, в Сяноцї 769, в Станиславові 732, в Стрию 661, I. в Тернополи 744, II. в Тернополи 400, в Тарнові 1036, в Вадовицях 521, в Золочеві 463; — до шкіл реальних: в Ярославі 219, в Коросні 75, у Львові 953, в Станиславові 571, в Тернополи 415, в Тарнові 264, загалом 25.245 або о 2086 учеників більше як минулого року.

— **Вісти з Буковини**. *(Міский лїцей для дївчат в Чернівцях)*. На сей рік вписало ся до того заведеня 377 учениць, котрі після віроісповіданя і обряду розділяють ся так: 180 мойсеєв. віроісп., 95 римо-кат., 65 греко-ор., 19 лют., 11 гр.-кат., 7 вірм.-кат. До народности зачислялись: нїмецкої 270, польскої 41, румуньскої 37, рускої 25, ческої 3 і француской 1.

— **Страйк друкарских складачів** вибухнув в Будапештї. В 30 друкарнях страйкує понад 900 складачів. В прочих друкарнях складачі не страйкують, бо властителї друкарень пристали на новий цїнник, предложений їм друкарскими складачами. — У Львові мають від 1. сїчня 1903. р. завести новий цїнник для складачів всїх дневників. Проєкт цїнника вже виготовлений і над ним відбувають ся тепер наради. Новий цїнник є корисний лише для складачів, а на редакциї накладає великі тягарі і значно підносить цїну видавництва. Для приміру наводимо декілька змін в новім цїннику. Доси платило ся складачам за зложених 1000 черенок одностайним чи мішаним письмом по 48 сот.; після нового цїнника буде склад з 1000 черенок коштувати в день 56 сот., а в ночи 62 сот. Се було би ще найменше; важнїйша зміна лежить в півторазовім і подвійнім численю стрічок. Черенки числить ся пересїчно після стрічок. Доси кожду стрічку зложену яким небудь письмом числено поодиноко. Після нового цїнника буде ся числити деякі стрічки за півтора, а деякі подвійно а навіть потрійно. За півтора стрічки: виказ імен, отже іменованя, перенесеня і т. и, вичислюванє назвищ, виказ статистичні, білянси, рахунки, справозданя і т. ин. Подвійно будуть ся числити стрічки з розстріленим друком, з числами, дальше такі, що в них приходить бодай одна буква з иншого рода письма, або наводить ся бодай одно слово чуже і т. д. Потрійно коштує склад тяжких табель. §. 9. цїнника звучить: »Скрипт має бути четкий, писаний по одній сторонї... В противнім разї належить ся складачови відшколованє«. Наші прихильні Вп. дописувателї для улекшеня працї редакциї, сподїємо ся, не схочуть нас заражати на непотрібні видатки або на марнованє часу при переписуваню скриптів. Як в горі назначено, видаванє часописий буде від нового року дорожше коштувати, як доси, але ми не журимо ся тим, бо наша суспільність численнїйшою і точною передплатою прийде в поміч рускому дневникарству.

— **В справі замаху** на кн. Оболеньского, харківского ґубернатора, відбула ся онодї судова розправа. Виновника Качуру (а не Коваленка— як подавано) засудив воєнний суд в Харкові на дожизненні тяжкі роботи.

— **Залюблена малпа**. В Парижи стала ся подія що займає тепер голови тамошних учених природописцїв. Справа була ось яка: В зоольоґічнім огородї в Парижи жив в клїтцї гарний мандриль, розуміє ся, о скілько малпа може бути гарною. Вже від давна замічено, що дикий мандриль на вид дочки огородника ставав смирний, позваляв ся єї гладити по голові, а навіть чужих осіб не не кусав, коли они прийшли з дочкою огородника. Онодї мандриль вихопив ся з клїтки і вправдї далеко не утїк, але нїяк не можна єго було спіймати. Аби єго затягнути до клїтки, ужито отсего способу: За клїткою станула дївчана огородника зі сторожем, а сей нахилив ся до неї так, неначе би єї цїлував. Мандриль, який сидїв з противного боку клїтки, не міг з зависти дивити ся, як єго любку обіймає дозорець і скочив в ту сторону. Та щоби дістати ся до дозорця, мусїв перейти клїтку. І тут єго спіймано.

— **Золоті улиці**. З Нового Йорку доносять, що хемік в містї Альтман, в державі Віржінїя розслїдив камінє, котрим вибруковане тамошне місто, і переконав ся, що на тонну того каміня є в нїм золота вартости 20 долярів. Скоро розійшла ся вість проте, люди кинули ся зараз виривати брук, і заким ще полїция могла тому перешкодити, позривано брук майже на всїх улицях.

— **Самоубійство**. Василь Кокун, начальник громади Альбинівка, снятиньского повіта, відобрав собі житє, утопившись в саджавцї таки на власнім городї. Причиною самоубійства була чорна задума.

— **Революцийна пропаґанда**. Берлиньский Vorwärts оголосив російский указ против революцийної пропаґанди в армії, підписаний мінїстром війни Куропаткином дня 28. серпня с. р. Вислано єго до командантів війск в поодиноких повітах. Указ обговорює подрібно революцийну пропаґанду, розширюванє проклямаций по касарнях, розсиланє революцийних друків офіцирам і візванє до офіцирів в Петербурзї, аби прилучили ся до руху студентів. В указї находять ся також близші подробицї о конспірациях в війску. — В марті 1902. р. зорґанїзовано пропаґанду мім простими вояками екатеринославского полку ґвардиї. Викрито єї і показало ся, що на чолї сеї пропаґанди стояв простий салдат шляхотского походженя. Між особами, котрі провинили ся в розрухах полудневих ґуберній і котрих з тої причини потягнено до відвічальности, був також офіцир, котрий признав ся до того, що між хлопами полтавскої ґубернії розширював революцийні брошури. Тайний указ підносить нарештї, що в многих случаях з причини надзвичайної осторожности конспіраторів, власти не знають нїчого о їх конспірациях. Командантів війск, розложених по повітах, взиває ся, аби здали справу о станї річи в своїх повітах і подали средства, які треба би ужити в цїли поборюваня революциї.

— **Висша школа рільнича для женщин**. Російске мінїстерство рільництва постановило заложити висшу школу рільничу для женщин. Буде то перша така школа в Европі. Проґрама єї уже уложена. Має она загально образувати женщин на рільників, а крім того подавати їм можність образувати ся в поодиноких галузях господарства, як прим. в молочарстві, садівництві, пасїчництві і ин. Наука розділена на 3 роки. Условиною принятя є укінчена женьска ґімназия або инша женьска середна школа. Абсольвенткам висшої школи рільничої признані будуть ті самі права, що і абсольвентам, значить, будуть могли занимати посади в мінїстерстві рільництва, в урядах дібр державних і в школах рільничих. Школа ще не відкрита, а вже зголосилось 325 кандидаток о принятє.

— **Божевільний злодій**. Перед 10 лїтами вломив ся був хтось до анґлїйскої амбасади у Відни і вкрав велику суму гроший золотом одному військовому відпоручникови при амбасадї. Полїциї удало ся було тодї вислїдити злодія: був ним якийсь Павло Немет. Хоч від часу вломy минуло було кілька днїв, а Немет жив у великій нуждї, знайдено при нїм всї гроші ненарушені; він завинув їх в пакет і носив при собі. Дальше слїдство викрило дивну річ. Немет, мадяр з роду, жив довший час в Льондонї і там чи винно чи невинно пересидїв якийсь час в криміналї. Коли єго випущено, бідачиско збожеволїв і єму здавало ся, що хтось єго переслїдує: він був переконаний, що Анґлїйцї напосїли ся на него і хотять позбавити єго житя. З ненависти до Анґлїйцїв і зі страху перед ними, хотїв він у віденьскій амбасадї украсти щось цїнного, щоби мати застав, котрий би хоронив єго від дальшої напасти анґлїйскої держави. Після єго погляду таким заставом могло бути лиш велике число золотих гроший і тому він їх украв. Немета відставили тодї до заведеня для божевільних, звідки єго по якімсь часї випущено яко вже нїби здорового. Від того часу блукав ся Немет по цїлій Европі, аж наконець прийшов знову до Відня. Перед кількома місяцями вломив ся хтось знова до анґлїйскої амбасади, та закрав богато гроший і цїнних річий, а полїция зараз нагадала собі крадїж зперед десяти лїт та стала шукати за вломником і дїйсно найшла знов Немета. Показало ся, що давна божевільність в нїм відозвала ся знову і він як давнїйше так і тепер хотїв забезпечити ся від напасти анґлїйскої держави дорогоцїнними предметами. Коли лїкарі знатоки і тепер осудили, що Немет божевільний, то єго віддано знова до заведеня для божевільних.

— **Родимцї! Памятайте на фонд будови приватних шкіл!**

Посмертні † оповістки.

— **О. Іван Грабович**, парох Тисьменицї, тит. совіт еп. Консисториї, вислуж. декан. ювил., упокоїв ся дня 6. падолиста с. р. в 78. роцї житя. В. є. п.!

— **О. Ізидор Калинович**, парох в Худїївцях, надвірняньского деканата, упокоїв ся дня 3. с. м. в 47. роцї житя, а в 20. роцї сьвященьства. В. є. п.!

— **О. Людвик Бонковский**, парох в Шупарцї, надвірняньского деканата, упокоїв ся дня 26. жовтня с. р. в 75. роцї житя, а в 50. р. сьвященьства. В. є. п.!

Наука, штука, лїтература.

„Нива“, господарска часопись стане небавом виходити у Львові коштом і заходом олеського товариства »Сїльский Господар«. Редакцию обіймуть фахові люде, що своєю дїяльностию виказали на тім поли визначне становище та потрібний хист. Часопись буде ілюстрована і буде виходити два рази в місяць.

— **Репертуар Львівскої Фільгармонії**. В четвер, дня 13. падолиста, »великий концерт Ваґнерівский« при співучасти Александра Бандровского, Ірини Богус і Адама Людвіґа. Проґрама: I. 1. Р. Ваґнер: Пригривка до опери »Трістан і Ізольда«. 2. Р. Ваґнер: Піснь Зиґфрида при кованю меча з опери »Зиґфрид«, відсьпіває в тов. орх. Ал. Бандровский. — II 1. Р. Ваґнер: Увертура до оп. »Вандрівний Голендер«. 2. Р. Ваґнер: Ария з першого акту оп. »Вандрівний Голендер«, відсьпіває в тов. орх. Адам Людвиґ. III. Р. Ваґнер: »Валькірия«. Перший день з трильоґії »Перстень Нібелюнґів«. Переклад польский Ал. Бандровского. Акт I. Особи: Жигмонд — Александер Бандровский. Зиґлїнда — Ірена Богус. Гундінґ — Адам Людвиґ.

В суботу, дня 15. падолиста, другий і послїдний »великий концерт Ваґнерівский« при співучасти Ал. Бандровского, Ірини Богус і Адама Людвиґа.

Телеґрами.

Відень, 11. падолиста. Дотеперішний нїмецкий амбасадор кн. Филип Айленбурґ уступив, а єго місце заняв ґр. Кароль Ведаль, котрий був доси нїмецким амбасадором в Римі.

Кольонїя, 11. падолиста. Koelnische Ztg. доносить з Петербурга: Кружать вісти, що Побєдоносцев, голова св. Синоду, з огляду на старі лїта, які бажав би перевести в спокою, подав ся на емеритуру. Цар приняв димісию, а оголошенє єї послїдує на Новий рік. Наслїдником Побєдоносцева мав би бути член державної ради ґр. Серґій Шереметієв.

Мадрит, 11. падолиста. В найблизшім часї має прийти до зміни кабінету. Президент мінїстрів Саґаста мав вчера вручити королеви димісию кабінету.

Шеґедин. 11. цадолиста. В недїлю відбули ся ту народні збори, на яких було кількох опозицийних послів до угорского сойму. На зборах ухвалено петицию до сойму, з домаганєм заведеня цлової окремішности.

Софія, 11. падолиста. Акт обжалованя против бувших мінїстрів, Родославова, Іванчова, Тончевова і Тарцевова вже виготовлено.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

В Товаристві взаїмних обезпечень »Днїстер« прибуло в місяци жовтни с. р. 10.923 важних поліс на суму 10,514.162 кор. обезпеченої вартости з премією 96.353 кор. 66 сот.

Разом від початку року до кінця жовтня видано 99.973 важних поліс на суму 99,270.102 кор. з премією 901.070 кор. 07 сот.; попередного року в тім самім часї було 87.335 важних поліс на суму 87,141.103 кор. з премією 784.430 кор. 07 сот., т. є сего року було о 12.638 поліс і 116.640 кор. премії більше.

Шкід в жовтни с. р. прибуло 41 случаїв, разом від 1. сїчня до 31. жовтня було 818 шкід, з котрих 806 вже виплачено, 6 шкоди находять ся в лїквідациї, а виплату 6 відшкодовань в сумі 3.388 кор. 12 сот. на разї з причин правних здержано.

Сума всїх тих шкід разом з коштами лїквідациї виносить brutto 437.955 кор. 18 сот., а по потрученю части реасекурованої лишає ся на власний рахунок 196.789 кор. 23 сот.

При відновленю поліс по конець жовтня с. р.

зараховано членам титулом 8% звороту квоту 57.994 кор. 22 сот.

Фонд резервовий з кінцем жовтня с. р. виносить 455.289 кор. 87 сот.

Львів, дня 8. падолиста 1902.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту »Дністер« у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою,

за місяць жовтень 1902.

I. Стан довжний:

1. Уділи членів	92.353 кор. 97 сот.
2. Фонд резервовий	10.989 „ 12 „
3. Специяльна резерва страт	1.111 „ 59 „
4. Вкладки щадничі:	
а) стан на початку жовтня 1,051.255 к. 23 с.	
б) вложило в жовтни стор. 51.085 к. 50 с.	
разом 1,102.340 к. 73 с.	
в) виняло в жовтни 32.058 к. 81 с.	
Позістає з кінцем жовтня	1.070.282 кор. 23 сот.
5. Сальдо побраних процентів	49.876 „ 05 „
6. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899 1900 і 1901	4.584 „ 59 „
7. Кошти спору	758 „ 66 „
8. На рахунку ріжних сторін .	483 „ 83 „
9. Кредит банковий (в Банку краєвім)	141.000 „ — „
10. Зиск за р. 1901. . . .	1.144 „ 43 „
Сума	1,372.584 кор. 47 сот

II. Стан чинний:

I. Позички уділені на скрипти і векслї:	
а) стан на початку жовтня 1.235.757 к. 09 с.	
б) уділено в жовтни 30.040 к. 09 с.	
разом 1,265.797 к. 09 с.	
в) сплачено в жовтни 27.648 к. 34 с.	
Стан з кінцем жовтня .	1,238.148 кор. 75 сот.
2. Готівка в касї з 31. жов. 1902	3.397 „ 17 „
3. Цінні папери фонду резервового	11.439 „ — „
4. Цінні папери инші . . .	53.224 „ 50 „
5. В щадниці почтовій (оборот чековий)	9.516 „ 20 „
6. В инших товар. і банках	46.918 „ 23 „
7. На рахунку ріжних сторін	7 „ — „
8. Сальдо коштів адміністрациї	9.933 „ 62 „
Сума	1,372.584 кор. 47 сот.

Членів прибуло 33 з 36 уділ., убуло 7, остає з кінцем жовтня 1902, 2.341 членів з 2.436 декларованими уділами в сумі корон 121.800.

Стопа процентова від вкладок 4%, від позичок уділюваних з провізиєю на кошти адміністрациї $6^1/_2$%.

Львів, 10. падолиста 1902.

— **Глядаю лекциї або канцелярийної писарки** у Львові або на провінциї — Петро Калинюк, ученик Семинариї учит. у Львові (ул. Сикстуска ч. 2.).

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Від огню обезпечайте ся тілько в »Дністрі«.

Дністер

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч 10. (дім »Просьвіти«).

є одиноким руским Товариством асекурацийним.

Фонди »Дністра« з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервовий . . .	386.402 кор. 83 сот.	разом 645.383 кор. 59 сот.
Резерва премії	205.227 „ — „	
Резерва специяльна . .	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний . .	47.753 „ 76 „	

»Дністер« обезпечає будинки як також збіже і пашу против шкід огневих. Всї три ВП. Ординарияти припоручили **»Дністер«** Веч. Духовеньству і всїм вірним.

Оплата премії в »Дністрі« є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє **»Дністер«** межи своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%.

Шкоди виплачує **»Дністер«** дуже скоро, а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив **»Дністер«** 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени »Дністра« можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвім і касах ощадности, бо каси ті принимають поліси **»Дністра«** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати через **»Дністер«** — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізиї від тих обезпечень відступає **»Дністер«** часть на рускі добродійні цїли.

Аґенциї передає **»Дністер«** радо селянам, господарям, особливо де нема **»Дністра«**. Аґенти заробили 349.486 кор. провізиї.

На житє обезпечайте ся тілько через »Дністер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Дністра«.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна

Найславнїйша проґрама!

від I до 15. падолиста 1902

При співучасти військової музики 30. п. п.

1) **Марш.** 2) **Увертура** (Реклямоґраф). 3) **Miss Karola**, жонґлєрка і еквілїбристка. 4) **Братя Tuark**, олїмпійскі забави. 5) **Glay Trio**, комічні музикальні шлїфарі. 6) **Tachel**, сплач. 7) **William Latcure**, пародия надсцени в мінїятурі. (Павза). 8) **Орхестра.** 9) **Lola de la Sawa**, комічна тресура псів. 10) **The Darras**, ґімнастика у воздусї. 11) **O. Pawel & Geo**, ґімнастика на потрійнім реку. 12) **Американьский біоскоп**, з новою серією образів.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльопа при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Начерки

Олекси Кузьми

I. том

можна набувати в Ставропигійскій Книгарни у Львові по цїнї 2 К за гарно оправл примірник. (з почт. пересил о 45 сот. більше).

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Чорткова
		6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·23	з Янова
	2·20		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз.
	2·35		„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.
		4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
		5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·35	„ „ „ на дв. голов.
	1·45	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		5·50	з Кракова
Ніч			
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
		8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	12·15	9·20	з Чернівцїв, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
	8·40	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
	2·31		
		10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
		3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		8·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	2·55	9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
		10·30	до Чернівцїв, Потутор
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	2·40	10·57	„ „ дв. гол.
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
		2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч			
		6·10	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		7·10	до Сокаля і Рави рускої
		8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	до Перемишля
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
		10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Ніч нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.